

EDINOST

Uredništvo in upravljalstvo: Trst (3), ulica S. Francosca d'Assisi 20. Tip. letnik 11-57. Društvo naj se pošilja izključno uredništva, oglaš. redni. Manjše in druge pa upravljalstvu. Rokopisi se ne vračajo. Mednarodni plačila se ne sprejemajo. — List, založba in tisk: Tiskarna "Edinost". Posameznik v Gorici: ulica Glavni Cerkveni 2. 1. a. — Telefon 2. 527. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Pismo iz Jugoslavije

LJUBLJANA, dne 22. 10.

Povratek Nikole Pašića v Beograd in s tem izpremenjenost situacije in je najbrže tudi ne bo še kmalu. In to iz več vzrokov. Na eni strani ni zdravje Nikole Pašića tako trdno, da bi mogel podpreti kakšno večjo akcijo. Za tako stvar je treba dosti fizičnega napora, ki ga pa Pašić še ne prenese. Na drugi strani pa so razmere v radikalni stranki tako napete, da bi mogla vsaka energičnejša akcija zelo slabo uplivati na stranko. To ve dobro tudi Pašić in zato je nad vse verjetna vest, da hoče Pašić pustiti vladno pri miru in predvsem polagoma ugotoviti svojo avtoriteto v stranki. V ta namen bi sklical kongres stranke in dobil od njega zaupnico svoji politiki in šele nato bi nastopil proti svojim nasprotnikom. Ta predviden in neprenagljen nastop je tudi v skladu z vsi Pašićevimi zgodovino in zato bodo razočarani oni, ki so pričakovali, da bo pomenil povratek Pašićev pričetek hrupnih in senzacionalnih parlamentarnih dogodkov.

Cepprav ni pričakovati senzacionalnih dogodkov s strani Pašića, pa ni s tem rečeno, da se bo situacija gladko razvijala. Nesoglasja v radikalni stranki se večajo in to se je videlo tudi ob prihodu Pašića v Beograd, ko ga ni na kolidorju čakal niti en vodilni pristav radikalnega centra. Opozicionalni listi so zato tudi pisali o demonstrativni odsotnosti ministrov Uzunovičeve vlade in ne brez vzroka.

Težkoča v radikalni stranki je v tem, da ni v stranki danes nobene, niti primeroma tako močne osebnosti kakor je g. Nikola Pašić. Posledica tega je, da se vodi boj za nasledstvo Nikole Pašića skoraj med popolnoma enakovrednimi voditelji in da v sled tega nihče od njih ne more pridobiti za sebe večino v klubu. Zato je danes v radikalnem klubu skoraj toliko skupin, kolikor je radikalnih ministrov. Te skupine si medsebojno nasprotujejo, a počasi se obenem grupirajo. Ko bo pa ta grupacija izvršena in dedščina razdeljena, potem bo tudi prišlo do odločilnih dogodkov v radikalni stranki. Preje pa ni pričakovati nobenih izprememb, ker se vsi radikali zavedajo, da morajo vsaj navidezno ohraniti enotnost stranke ali pa so prav vse zaigrali.

Vse te notranje težkoče radikalne stranke so se zlasti jasno pokazale pri imenovanju kandidatov v finančni odbor. Dočim so vse druge stranke brez težave določile svoje kandidate, bo o radikalnih kandidatih sklepala šele današnja seja radikalnega kluba. Pričakuje se, da pride na tej seji do ostrih nasprotstev med pašićevci in pristasi centra, kar hočejo pašićevci kandidirati bivšega finančnega ministra doktorja Milana Stojadinovića, ki naj bi kontroliral delo sedanega ministra dr. Perića. Seja radikalnega poslanskega kluba bo zato zelo merodajna za mišljenje kluba in morda bo ta seja odločilna važnost za nadaljni potek naše notranje politične situacije.

Indirektno je v zvezi z razmerami v rad. klubu tudi vprašanje vstopa Slovenske ljudske stranke v vladu. Če bi bili radikali enotni, bi do tega vprašanja sploh ne prišlo, ker bi jim koalicijska s HSS popolnoma zadostovala. Enotna radikalna stranka bi v tej koaliciji imela tako veliko premoč, da ji HSS ne bi mogla delati prav nobenih težav, ali pa bi tvegala razbitje koalicije in s tem izstop iz vlade. Ker pa so radikali enotni, je pozicija HSS močnejša in St. Radić je vedno znal dobro izkoristiti to radikalno slabost. Tako je dosegel, da so morali iz vlade njemu najbolj nesimpatični radikalni ministri in končno je dosegel še to, da je moral demisionirati dr. Nikić, čeprav je bila z njim zvezana zelo dalekosežna radikalna kombinacija.

Vsled svoje neenotnosti potrebujejo radikali zavezništva proti Radiću in zato je nastalo vprašanje vstopa SLS v vladu. Pod utisom zagreškega incidenta je moral St. Radić pristati na to, da pride SLS v vladu in že je vse izgedalo, da se to tudi izvrši. V zadnjem trenutku pa je bila pozitivna rešitev tega vprašanja odložena in radikalno-radikalna koalicijska se za enkrat še ne razširi.

Kaj je povzročilo odložitev vstopa SLS v vladu, ni točno znano. Obstojita pa dve verziji. Po informacijah iz krogov SLS je stavil dr. Korošec za vstop v vladu sledeče pogoje: 1. Ljubljanski veliki župan je nadrejen mariborskemu, kar bi pomenilo prehod k nedeljni Sloveniji. 2. Odločilna beseda v Sloveniji pripade SLS. 3. Izvedejo se oblastne volitve, kar bi pomenilo, da je SLS prihodnja vsaj osnovno nekdanje deželne avtonomije. 4. Dovolijo se krediti za popravilo cest v Sloveniji in se že dovolijo krediti tudi izplačajo, kar bi skupaj iznašalo 40 milijonov dinarjev.

Iz radićevskih krogov pa se temu nasprotno potrjuje, da dr. Korošec sploh ni mogel postaviti svojih pogojev, temveč da stavi pogoje njemu vladna koalicijska. Po teh pogojih bi morala SLS pristati

na to, da dobi le eno ministrstvo in da minister ne sme biti duhovnik. Ker nista ministri niti Pašić in niti Radić, ne bi smel biti niti dr. Korošec. Nadalje da bi morala dati SLS izjavo, da stoji na stališču Vidovdanske ustave in da svojo avtonomijo zapušta.

Te izjave dr. Korošec ni hotel dati in zato je bilo vprašanje vstopa SLS v vladu odloženo.

Toda vprašanje je ostalo še vedno aktualno, ker je radikalom navzočnost SLS v vladi še vedno potrebna. Jasno pa je, da ne za vsako ceno in zato morajo voditelji SLS paziti, da ne nategnejo preveč toka, če hočejo priti v vladu. In da je za vstop v vladu v krogih SLS mnogo razpoloženja, je znano in zato ni izključeno, da do njega tudi pride.

Z vprašanjem vstopa SLS v vladu pa je izčrpana vsa vsebina naše notranje politične situacije, ki se kljub svojemu počasnemu tempu vendarle razvija v smeri konsolidacije in gospodarskega napredka. To najjasnejše dokazuje prizadevanje ustvariti vladu, v kateri bi bila zastopana večina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

In z državnega stališča bi bilo tako rešitev samo pozdraviti. — R. S.

28. oktober narodni praznik

RIM, 25. (Izv. "Gazzetta Ufficiale", ki je izšla v soboto pozno zvečer, je prinesla kr. dekret, s katerim se proglašajo 28. oktober za narodni praznik. Nato pa je predsednik vlade odredil, kakor zahteva današnji "Il Telegrafo", da se bo v nedeljo v državnih uradih delalo.

Današnja "Gazzetta Ufficiale" pa prinaša min. odlok, ki odreja, da morajo biti dne 28. oktobra borze zaprte.

"Lavoro d'Italia" in manifest bankirjev

RIM, 25. (Izv. Rimski listi so se nekoliko pomirili od razburjenja, ki ga je prizadel njihovim žilcem manifest velikih bankirjev in industrijev. Zato zbuja tudi znatnejšo pozornost članek on. Lanzillo, ki ga prinaša nihče drugi kot današnji "Lavoro d'Italia", ki je najbolj ostro nastopil proti manifestu takoj po njegovi objavi. Članek vidi namreč veliki pomen manifesta v ugotovitvi grenke in trpeke resnice, da se Evropa sama in razčlenjena nikakor ne bo mogla zoperstavljati pritisku ameriškega kapitalizma, ekspanzionizma in ameriške trgovine.

Rimski tisk o važnosti tržaške ladjedelnice

RIM, 25. (Izv. Rimski listi prinašajo daljša poročila o večeršnjem spajljanju križarke "Trieste" v tržaški ladjedelnici. Poluradna "Tribuna" dodaja poročilo sledeči komentar: "Spajljanje 'Trieste' v Trstu tvori dogodek, ki prekaša po svojem pomenu dogodek spajljanja v ožjem pomenu besede. V lažje umevanje obširnosti pomena je potrebno poklicati v spomin, da je bilo pred dvanajstimi leti blazno misliti, da bo iz tržaške ladjedelnice spлавil v morje mogočen kolos, namenjen razvoju italijanske mornarice, ki bo nosil ime odrešenega Trsta." In dalje pravi list: "Gradba križarke 'Trieste' dela veliko čast njenim ustvariteljem in ladjedelnici Julijske Benečije, ki so v tako veliki meri prispevali k ustanovitvi naše trgovske mornarice. Sedaj pa pričena tržaška ladjedelnica tudi z gradnjo velikih ladij za italijansko vojno mornarico, in to na istem prostoru, s katerega so spлавili v morje velike kolose, uničene in razpršene avstrogrške mornarice."

Maršal Badoglio odpotuje v Bukarešto

RIM, 25. (Izv.) V prihodnjih dneh odpotuje maršal Badoglio v Bukarešto, da izroči romun. kraljevskemu paru vabilo italijanskega dvora na obisk, ki se bo vršil najbrže tekom prihodnje pomladi.

Ministrski svet se bo sestel 5. novembra

RIM, 25. Ministrski svet je sklican za 5. novembra ob 10. uri v palačo Viminale.

Uradni podatki o žrtvah ciklona na Kubi

HAVANA, 25. Sedaj so šele znani uradni podatki glede človeških žrtv, ki jih je zahteval zadnji ciklon na Kubi in Havani: 600 mrtvih, 900 ranjenih, 6000 oseb brez strehe.

Von Hoesch in Berhelot se posvetojata

PARIZ, 24. Ker se Briand ne nahaja sedaj v Parizu, je glavni tajnik zunanjega ministrstva g. Berhelot sprejel v soboto zvečer nemškega poslanika von Hoescha, s katerim se je dolgo razgovarjal.

Nesreča na morju

LONDON, 25. Admiraljat javlja, da se je angleška izvidna ladja "Valerian" potopila 22. oktobra v bližini Bermudskih otokov, ko je divjala huda nevihta. 20 mož posadke se je rešilo, 84 mož pa je utonilo.

Seja jugoslovenskega ministrskega sveta

BEOGRAD, 25. (Izv.) Tekom današnje dopoldnevne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o delovnem programu, ki bi si ga naj naložila narodna skupščina. Ker pa vlada nima pripravljenih nikakih načrtov, bo stavila na dnevni red jutrišnje seje narodne skupščine vprašanje selitvenih stroškov oficirjev. Kritični položaj za vladu obstoja v tem, da zakonodajni odbor ne sprejema nobenih zakonskih osnutkov, ker je v tem odboru vlada v manjšini. Vlada ima namreč v zakonodajnem odboru le 20 članov, medtem ko jih ima opozicija 22, od katerih so štiri pripadli Jovanovića.

Nadalje se je na seji ministrskega sveta razpravljalo o proračunu. Ko je finančni minister dr. Perić odhajal s seje min. sveta, je na prošnjo novinarjev poslednjič izjavil, da se je ministrski svet bavil s vprašanjem proračuna, on sam pa da s temi razpravami ni zadovoljen, ker zahtevajo posamezna ministrstva še vedno prevelike vsote, in da ne bo zadovoljen, dokler se ne reducira v posameznih ministrstvih predvidanih izdatkov v toliko izvršene, kot je on zahteval. Zaznava se, da je prišlo do spora med finančnim ministrom dr. Perićem in poljedeljskim ministrom Puceljem. Finančni minister je namreč zahteval, da se proračun ministrstva za poljedelstvo znižaja za 80%, nakar je poljedeljski minister izjavil, da takoj poda demisijo. Končno je min. Pucelj po konferenju s dvema predstavnikoma HSS sestanek opustil grožnje glede svoje ostavke v vladi, a je baje, ako bi finančni minister ne bi bil pripravljen opustiti svojih zahtev, še vedno pripravljen podati ostavko.

Otvoritev prvega zdravstvenega doma v Sloveniji

LJUBLJANA, 25. (Izv.) Včeraj je bil v Lukovici pri Domalah otvoren prvi zdravstveni dom v Sloveniji. V jugos. državi so zdravstveni domovi nove institucije, ki jih je uvedlo ministrstvo za namen, da razširjajo zdravstveno prosveto med narodom. Zdravstveni domovi so opremljeni z vsemi modernimi zdravstvenimi potrebščinami ter so na razpolaganje širšim narodnim masam. V Jugoslaviji se nahaja že 30 zdravstvenih domov, v Lukovici pa je eden izmed prvih. Zdravstvena politika v Jugoslaviji gre za tem, da se ustanovi v vsakem kraju najmanj po dva taka zdravstvena doma. Včerajšnja otvoritev v Lukovici je uspešna nad vse čisto. Kljub dejstvu se je udeležilo veliko število naroda, zlasti iz domačega kraja. Otvoritvi je prisostvoval delegat ministrstva za narodno zdravstvo, zastopniki oblasti in drugih, predvsem zdravstvenih ustanov.

Kongres "Jugoslovenske narodne ženske zveze"

BLED, 25. (Izv.) Danes se je na Bledu pričel kongres "Jugoslovenske narodne ženske zveze". Ze tekom sobote in nedelje so prihajale na Bled delegacije iz vseh krajev jugos. države. Včeraj je vršila seja zveze uprave. Danes je otvoril kongres s svečano sejo na čast lady Aberdeenski, ustanoviteljici in predsednici mednarodne ženske zveze, ki je prišla na Bled, da prisostvovala delu kongresa. Kongres se je udeležilo okrog 250 delegatkinj. Rasprave na kongresu, ki razvija veliko živahnost, bodo trajale še jutri in pojutrišnjem.

Opozicija v ruhi komunistični stranki

Odločni ukrepi osrednjega odbora proti Zinovjevu. — Trocki, Kamenov in drugi posvarjeni.

MOSKVA, 25. Osrednji odbor in osrednja komisija ruske komunistične stranke sta imela plenarno sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija proti voditeljem opozicije v komunistični stranki ZSSR. V resoluciji se posvarjajo člani osrednjega odbora Trocki, Zinovjev, Kamenov, Pjatakov, Evdokimov, Sokolnikov, Emilja in gospe Nikolajeva, ter opozarjajo, da je kršitev discipline v stranki nedopustna.

Osrednji odbor pravi v svoji resoluciji, da je nemogoče, da bi Zinovjev še nadalje ostal član komunistične internacionale, ker ne zastopa več mnenja komunistične stranke ZSSR. Resolucija navaja, da so tudi nemška, francoska, angleška, ameriška in druge sekcije komunistične internacionale že izjavile, da je Zinovjev izgubil zaupanje komunističnih strank v raznih državah, ker je postal voditelj opozicijske frakcije.

Osrednji odbor je tudi Trockega izključil iz političnega urada in črtal je kandidaturu Kamenova za člana tega urada. Plenarna seja je končno ratificirala dnevni red kongresa komunistične stranke ZSSR, ki se bo vršil dne 28. t. m.

Poljska nota sovjetski vladi

VARŠAVA, 25. Poljski zastopnik v Moskvi, Wiszynski, je izročil Čičerinu noto poljske vlade glede rusko-litvanske pogodbe. Poljska vlada naglašja v svoji noti, da se je Rusija s pogodbo, sklenjeno v Rigi,

odpovedala vsem pravicam glede ozemlja, ki se nahaja na zapadni strani meje, določene v 2. členu omenjene pogodbe. Ruska vlada je tedaj izjavila, da se ne bo vmešavala v spore, ki bi nastali radi teh ozemelj med Poljsko in Litvansko.

Položaj tega ozemlja se je pozneje izpremenil s sklepom poslaniške konferenca dne 15. marca 1923. S tem sklepom sta obe državi, Poljska in Litvinska enako deležni tega ozemlja, glede katerega ne sme nobena izmed obeh držav sklepati separatnih mednarodnih dogovorov oziroma pogodb.

Glede te note je finančni minister Zaleski podal novinarjem naslednjo izjavo: "Naša nota dokazuje, da tvori vilnška pokrajina sestaven del Poljske in da ne more biti v tem pogledu nikakega dvoma. Poljska vlada je že zdavnaj prepričana, da bi bil sporazum z Litvansko potreben, vendar pa noče litvanska vlada o tem nič slišati. Naše stališče v tem vprašanju se tudi sedaj ne bo menjalo. Kar se tiče stališča poljske vlade v vprašanju sklenitve nevtiralitne pogodbe z ZSSR, bo to stališče v kratkem pojasnjeno. Mi smo pripravljeni sodelovati pri delu za mirno življenje v vzhodni Evropi in v tem smislu tudi delamo."

Hud potres na Armenskem

Na stotine človeških žrtv — Več vasi porušeni

MOSKVA, 24. V petek zvečer ob 19.40 je hud potres povzročil v Leninkanu (Aleksandropol) mnogo škode in tudi mnogo človeških žrtv. Potres je zadel tudi vso pokrajino.

V mestu samem so do sedaj našli 10 mrtvih in 60 težko ranjenih, medtem ko je mnogo drugih zadobilo lažje poškodbe. V pokrajini pa je baje kakih 900 oseb prišlo ob življenje. V Leninkanu je skoro polovica vseh hiš porušena, v pokrajini pa je potres docela uničil nekatere vasi. Brzjavna zveza med Leninkanom in Erivanom je pretrgana.

Ze po prvih močnih potresnih sunkih so prebivalci v Leninkanu pobegnili iz hiš; na stotine oseb je tako uteklo gotovi smrti, kajti prvim tresljajem so sledili zmerom močnejši potresni sunki. Ljudje so preživeli noč na prostem, na trgih, na njivah in v vrtovih.

Odnosaji med Čehoslovaško in Poljsko

Istotako kakor obisku čehoslovaških parlamentarcev v Jugoslavijo je ves čehoslovaški tisk — in z njim seveda tudi vsa javnost — z največjim zanimanjem in obširnimi poročili zasledoval istodobni izlet čehoslovaških novinarjev v Poljsko. Čehoslovaška glasila so skrbno beležila izjave, podane ob tej priliki iz obeh strani. Z veliko radostjo so poročala o toplem sprejemu, prirejenem od strani Poljakov čehoslovaškim gostom. Tisk se ni zadovoljeval samo z registriranjem brzjav in tude iz objavljanjem prvih dopisov, ki so jih pošiljali udeležniki izleta in ki so s svojo neposrednostjo veliko točnejši, nego suhe brzjavne vesti. Listi pa so prinašali tudi razmišljanja novinarjev in politikov, ki se niso udeležili izleta, ki pa so na podlagi dobljenih vesti ocenjevali pomembnost obiska v Jugoslaviji in izleta v Poljsko za nadaljni razvoj odnosov v Srednji Evropi.

Tako je na pr. list "Čehoslovaška republika" v enem svojih zadnjih uvodnikov objavil zanimiv komentar o teh dogodkih, v katerem je opozarjal na interesantno okolnost, da sta se ravno v času, ko se je na Dunaju sestel odbor javnih delavcev, kjer so se posvetovali, kako bi se moglo ustvariti evropsko edinstvo ter pobuditi smisel za evropsko solidarnost — dve čehoslovaški delegaciji nahajali izven mej svoje države, da bi navedeni načeli spravili v dejansko izvajanje — seveda v manjši meri srednjeevropskih razmer, da bi podala slovanskemu zblizevanju smotreno in premišljeno podlago, da se ustvari za to idealno sodelovanje praktičen program na političnem in kulturnem polju.

Na žurnalističnem polju je velike pomembnosti novinarska konferenca v Varšavi, ki je jasno formulirala načrt sporazuma med poljskim in čehoslovaškim tiskom ter je kot najvažnejše sredstvo pri žurnalističnem delovanju za zblizanje naglašala medsebojno poznavanje in podpiranje. "Toliko v Varšavi — nadaljuje "Čehoslovaška republika" — kolikor tudi v Beogradu so prišli do praktičnih rezultatov, ki bodo, če bodo smatrali resno, krona obema tako pomembnima obiskoma." V Varšavi sprejete resolucije zajemajo vse politične, kulturne in gospodarske činitelje — tako obširen program, da bi njihova realizacija pomenila višek prijateljskega sodelovanja in vzajemnosti, kakor ga še ni bilo doslej med obema državama in narodom.

Središče potresa se je nahajalo južno od Lenikana in 180 km daleč od Tiflisa. Pozneje, ob 23., so tudi v Batumu zaznamovali več potresnih sunkov.

Uraden komuniké, ki ga je objavila vlada Transkavkazije, pravi: "Potresni sunki, ki so pričeli 23. t. m. ob 19. uri, so trajali tri minute. V Leninkanu je 15 mrtvih in 80 težko ranjenih. Potrjuje se, da je v pokrajini 300 mrtvih in da je tudi toliko ranjenih. Dvanajst vasi je porušeni. Brzjavna in železniške zveze med Leninkanom, Erivanom in Tiflisem so sedaj vzpostavljene. Vojaška garnizija, prebivalstvo in zdravniško osebje vršijo reševalno akcijo. Tudi včeraj je bilo zaznamovanih v Leninkanu kakih petnajst potresnih sunkov. Vlada je poskrbela za pomoč prizadetim krajem."

NEW-YORK, 25. Glavni tajnik ameriškega urada za pomoč bližnjemu vzhodu je dobil z Armenskega naslednje obvestilo: "Ameriški pomožni urad v Erivanu, glavnemu mestu ruske Armenske, javlja, da je v petek ponoči izredno hud potres povzročil na Armenskem veliko število človeških žrtv. V Erivanu je potres trajal 20 sekund in je povzročil mnogo škode. V Leninkanu je potres trajal 23 sekund. Zadel je tudi vso pokrajino. Kakih sto oseb je mrtvih, ranjenih pa jih je na tisoče. Ljudje, ki jih je zadel nesreča, begajo kakor blazni med razvalinami. Ameriški pomožni urad je na najbolj prizadete kraje poslal takoj mnogo bolniških strežnikov in zdravil."

Atenška vlada v sporu s sodniki

ATENE, 24. Ker je Kondilsova vlada objavila odlok, ki prepoveduje Pangalos in njegovim bivšim ministrom udeležbo pri sedanjih državnozbornih volitvah, so Pangalosi pristali napraviti priziv na sodišča. Atensko sodišče je sprejelo in proglasilo kandidaturu bivših Pangalosihih ministrov; odlok pa, ki ga je objavila Kondilsova vlada, je sodišče proglasilo za protustavna. Sodišča v drugih krajih so deloma sledila tej razsodbi atenskega sodnega dvora.

Radi tega je vlada objavila drug odlok, s katerim se začasno ukine zakon o neodstavitvi sodnikov, ker hoče odstaviti sodnike atenskega sodnega dvora.

Listi pravijo, da je ta odlok napravil globok vtis na prebivalstvo. Uduroženje odvetnikov v Atenah je sklicalo vse svoje članke na posvetovanje.

Seveda se je — predno je prišlo do teh dni — moralo prebroditi mnoge težave, ki jih ni potrebno tajiti. Nič naravnostnega ni od tega. Zgodovina, zemljepisni pogoji in temperament razlikujejo Poljake od Čehoslovakov in Čehoslovake od Jugoslovenov. Toda to ne pomeni, da bi se — kraj vseh teh razlik — ne mogli zložiti v stvarih, ki so tako na eni, kakor na drugi strani "unum necessarium".

Zato pa sporazum za sodelovanje, ki je bil sklenjen v Varšavi in Beogradu, obvezuje v bodočnosti. Odpira dobo slovanskega razuma in zdravega smisla za praktične slovanske potrebe. Varšavski in beograjski dogovori — zaključuje "Čehoslovaška republika" svoj članek — so pripravili teren, ki ne sme ostati neploden.

Politične vesti

DANSKI GLAS O PREVRATU V ČEHOSLOVAŠKI

List "Politiken" ne soglašja s tistimi, ki menijo, da je vstop Nemcev v čehoslovaško vladu posledica Locarna. Meni marveč, da je novo ministrstvo posledica dveh tendenc v čehoslovaški republiki sami. Pred vsem tiste tendence, ki se označa z imenom Masaryk in Beneš. Ti dve imeni pomenita neprestano stremljenje po politiki narodne sprave v nasprotstvu s stariim nespravljam nacionalizmom. In potem tendenca, ki je označena s tremi drugimi imeni: Spina, Mayr-Harting in Kafka. Ta trojica nemških politikov so vedno — v nasprotstvu z iredentizmom dr. Lodgmana — razumeli, da je za Nemce v Čehoslovaški samo ena pot, ki vodi do aktivnega sodelovanja s Čehi. To stališče, ki prihaja sedaj do izraza, se kaže tudi zgodovinsko utemeljeno. Skozi tisočletje so na Češkem Nemci in Čehi živeli skupno. Ne morejo se ločiti, morajo delovati skupno. In v zadnji spomlad, ko so se meščanski nemški, čehoslovaški in madžarski glasovi združili za zakon o carinah, je razpadla narodna ločilna črta. Novo ministrstvo Švehle je direktna posledica tiste situacije. Ali v velikih zvezah je tudi posledica iz zgodovine in geografije Češke.

PROSLAVA BITKE V DOBRUDŽI

V soboto dne 9. in nedeljo dne 10. oktobra se je vršila v Pragi svečanost v proslavo desetletnice bitke v Dobrudži, kjer so se čehoslovaški vojaki ves čas vojne pod jugoslovenskim poveljstvom borili proti centralnim silam. Po desetih letih se je spomnila Praga skupnih borb na dobroduških poljanah, kjer se je že v času vojne in mnogo pred sklepanjem miru pokazalo prijateljstvo treh

narodov, ki so se po vojni združili v malo antano.

»V «Starometaki radnici» je priredila Čehoslovaško-jugoslovenska Liga z združenjem četih legionarjev iz srbske vojske svetveno sejo, ki so se je udeležili zastopniki najvišjih čehoslovaških oblastev, jugoslovensko in romunsko poslanstvo, vojaške delegacije in drugi. Svečanost je otvoril predsednik praških občin dr. Baxa. Za njim je govoril predsednik Čehoslovaško-jugoslovenske lige, posl. dr. Hodža, ki je ob burnem odobravanju naglašal, da ostane Dobruška Čehoslovakom kot trajen spomin na potrebo, da skupno z Jugoslovenci in Romuni napredujejo v tesnem sporazumu. Polkovnik dr. Čermak je podal zgodovinski pregled borb v Dobruški, ki se jih je tudi sam udele-

ževal. Na to je govorilo še več drugih govornikov in so bili odposlani brzojavni telegrami predsedniku Masaryku, kralju Aleksandru, kralju Ferdinandu, generalu Averescu, ki je bil vrhovni poveljnik vojske v Dobruški, in generalu Rodiču, ki je bil na čelu čehoslovaške dobrodrufke divizije.

V nedeljo 10. oktobra so položili v zid «Starometake radnice» skajlajco z zemljo z bojišča v Dobruški. Temu slovesnemu aktu so prisostvovali mnogi visoki dostojanstveniki. V imenu udeležencev na borbah v Dobruški je izpregovoril polkovnik generalnega štaba Luža, ki se je spominjal hrabrih tovarišev, ki so v Dobruški položili svoje življenje v borbi za osvoboditev svojega naroda ter za skupno stvar jugoslovensko in romunsko.

DNEVNE VESTI

Smrt princezinje Leticije

V nedeljo zjutraj je umrla v Moncalieriu savojska princezinja Leticija Bonaparte. Bila je hčerka princa Napoleona Hijeronima Bonaparte in savojske princezinje Klotilde Marije Terezije ter se je rodila dne 20. decembra 1866 v Parizu. Dne 11. septembra 1888 je stopila v zakon z aostskim vojvodom Amedejem, ki pa je umrl že leta 1890. Njen edini sin grof Salemi je padel v svetovni vojni.

Ko je prispela vest o smrti princezinje Leticije v Trst, so javna in številna zasebna poslopja izvesila žalne zastave.

Visokorodni pokojnici pripravljajo zelo svečan pogreb.

Gospod prefekt gr. uff. Gasti je poslal prvemu pobočniku Nj. Vel. v San Rossore brzojavko, v kateri ga prosi, da izrazi vladarju povodoma smrti princezinje Leticije čustva globokega sožalja njegove osebe ter podrejenih mu funkcionarjev.

Sožalno brzojavko je g. prefekt poslal tudi aostskemu vojvodi v Turin in turskemu grofu v Milan.

Princezinja Giovanna v Trstu

V nedeljo zjutraj je prispela v naše mesto Nj. kr. visokost princezinja Giovanna Savojska. Na glavnem kolodvoru, ki je bil ob tej priliki okrašen z zastavami, so jo sprejeli promet. minister Strianni, general Montanari in prefekt gr. uff. Gasti. Pri sprejemu so bili navzoči zastopniki raznih oblastev in številne osebnosti, med njimi tudi poslanec dr. Wilfan. Oddelek vojaštva v paradni uniformi je tvoril častno stražo. Po kratkih sprejemnih ceremonijah je princezinja Giovanna med sviranjem vojaške godbe stopila s svojim spremstvom v avtomobil in se peljala skozi mesto v ladjedelnico San Marco, kjer je prisostvovala kot kumica splovnitvi križarke «Trieste». Ko so bile tozad. slavnosti končane, se je Nj. kr. Vis. peljala z avtomobilom v stolno cerkev Sv. Justa, kjer je po sprejemnih ceremonijah, ki jih je opravil vojaški škof mons. Fogar, prisostvovala slavnostni sv. maši. Po službi božji se je princezinja Giovanna podala na prefekturo. Ob njenem prihodu sta rusilca zasidrana pred trgovin. Unità, oddala pozdravne salve. Tekom sprejema je Nj. kr. V. prišla v dar šopek umetnih rož, ki jih ji je poklonil neki tržaški delavec. Iz prefektore se je princezinja odpeljala v mest. slottišnico, kjer je prisostvovala odkritju kipa Nj. V. kralja. Ob 12. uri, ko je bil obisk v slottišnici končan, se je princezinja Giovanna odpeljala na kolodvor, kjer je bil že pripravljen dvorni vlak, s katerim se je ob 12.30 odpeljala v Rim.

Splovnitev križarke «Trieste»

V nedeljo zjutraj so v ladjedelnici San Marco spustili v morje križarko «Trieste», ki jo ena največjih ladij kr. mornarice. Splovnitev je prisostvovala — kakor poročamo na drugem mestu — Nj. kr. Vis. princezinja Giovanna. Splovnitev je srečno potekla.

Prostidava fašistovskega pohoda na Rim

Iz Rima se je povrnil izredni komisar za tržaško pokrajinsko fašistovsko zve, zo on. Barduzzi. Imel je v Rimu več razgovorov z notranjim ministrom Federzoniem in glavnim fašistovskim tajnikom on. Turatijem, ki sta odobrila njegove smernice za ozdravitev razmer v tržaškem fašizmu.

V četrtek, na dan proslave fašistovskega pohoda na Rim, se bodo vse tukajšnje politične, vojaške in strokovne organizacije fašistovske stranke udeležile velikega sprejema, ki se bo vršil po mestu od 9.45 do 10.45 dopoldne. Ob 11. se bo proslava nadaljevala v gledališču Politeama Rossetti. Kot govornik bo nastopil izredni komisar on. Barduzzi.

Šolske pristojbine in dijaki novih pokrajin.

Ministrstvo za narodno gospodarstvo je s posebno odredbo z dne 15. t. m. raztegnilo tudi na univerzo gospodarskih in trgovinskih ved v Trstu kr. odlok-zakon z dne 7. januarja 1926 št. 135, ki oprošča plačevanja šolskih pristojbin ter dodatnih pristojbin vse one dijakke, ki so italijanski državljani in kojih roditelji bivajo v zadrski, kvaternski in istrski pokrajini, nadalje v goriškem, gradiškem, idriškem in postojnskem okraju ter v Dalmaciji.

Dijaki, ki hočejo biti deležni te ugodnosti, morajo predložiti tozadevno prošnjo tajništvu tržaške univerze do 30. t. m.

Zopet triglavska žrtev.

V Triglavskem gorovju je izginil brez sledu znani slikar in lovec Josip pl. Gorjup, član ugledne rodbine iz Reke in Ljubljane. Z vso verjetnostjo se sklepa, da ga je zadel silna usoda kot svetnika Ljubca in druge. Bil je velik ljubitelj gora.

Skupno posojilo za jugoslov. mesta.

Beograjski župan. dr. Kumanudi, bo sklical v bližnjem času konferenco zastopnikov vseh večjih mest v Jugoslaviji. Med drugimi bodo razpravljali o najetju velikega skupnega posojila, ki bi se po izvestnem ključu razdelilo med ona mesta, katera bi vstopila v zvezo jugoslov. mest. Posojilo bi se moralo uporabiti za zidanje stanovanj in za druge komunalne investicije.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG 15. 10. 1936.

Navzlic razmeroma lepi množini krompirja in še večji množini zelja je trg bil danes zelo »hladen«. Sklenilo se je zelo malo neobhodno potrebnih kupčij. Drugega blaga je bilo na trgu zelo malo.

Sadni trg živi v mamežu jabolk. Bilo jih je danes približno 50 kvintalov na trgu. Cene so bile sledeče: Zelenjava: Krompir 60—70; pesa 100—150; radček 150—300; malinane 180 do 200; paprika zelena 140—200; fižol v stročju zelen veliki 220—300; mali 280 do 300; fižol nov —; zelje belo 40—80; karfioli 100—120; cvetno zelje 100—150; vrtna te 80—100, sladka repa 40—60, šelen 80—150, spinata 150—300, kislja repa 100—140, čebula 30—60.

Sadje: češnje —, kostanj 70—100, jabolka 80—200, hruške 100—400, fige 50—100, grozdje 200—400, Hmone 28—35 lir za zaboj.

TELESNA VZGOJA SPORT

Turnir za kupu gosp. Jakoba Šuligoj. Izid nedeljskih tekem.

S. K. «Sparka» - Gorica — S. K. «Vipava» - Miren 6:1.
S. K. «Solkan» - Solkan — S. K. «Jadrani» - Vrtojba 8:1.

D. K. «N. Tommaso».

Danes točno ob 19.30 važen sestanek spornega odsaka. Radi velevažnih zadev je prisotnost vseh tovarišev obvezna. — Vodstvo.

«Opz.» rez. — «Adria» rez. 6:0.

Krivda poraza je bila v nesrečni napadali vrsti «Adrije». Bramba iste je hotel podpirati, ki je oslabilo njo samo. Najboljši v četi «Adrije» Vrtovec I. v «obzorju» Loperfido. Brandler Kosič je bil ta dan žrtve nemilostne «guigne».

Druge tekme v Trstu

Unione Sportiva Triestina — A. C. Venezia 3:0
Izid tekme je presenetil marsikoga, kajti «Venezia» se ni bila porazena nikdar od «Triestine».

M. D. «Barkovlje» — M. D. «Ladja» 4:1

V nedeljo sta se srečali na prostem igrišču četi M. D. «Ladja» in M. D. «Barkovlje». Tekma se je pričela ob 15.45. Sogojni Zagorci, občinstva obilo. V prvem polčasu ni nadvalovala nobena četa; vratarja sta imela le malo dela, kajti igralo se je skoraj izključno v sredini igrišča. Končaj je prvi polčas z izidom 0:0, a popolnoma se je menjal položaj v drugem polčasu. Barkovljani so bili v premoči in obramba «Lade» je imela mnogo opravka. Vendar so Kontoveci napravili več izpadov in vrata Barkovljanov so bila mnogokrat ogrožena. V enem izmed teh izpadov so Ladjaši zabili svoj goal. Ob velikem navdušenju občinstva se je tekma končala z izidom 4:1 v prid M. D. «Barkovlje». Drugi polčas je bil sodnik zamenjan, a ne eden ne drugi nista bila popolnoma na mestu.

Razen sportno, gotovo so vsi, ki so prisostvovali tekmi, tudi moralno mnogo pridobili. Nobene tuje besede med igralci, nič prepripanja in ves čas najstrožja, železna disciplina. Želim, da bi tudi druge naše čete posnemale Kontovec v Barkovljanov.

M. D. «Sv. Ivan» — S. K. «Concordia» - Škedenj 3:3

V nedeljo se je odigrala na igrišču «Adrije» prijateljska nogometna tekma med obema četama, katera je izpadla neodločeno. Potek igre je bil na splošno zadovoljen, vendar pa se je proti koncu drugega polčasa zaznamovala premoč M. D. «Sv. Ivana».

«Oviral je tekmo prvi polčas veter in se radi tega ni mogla razviti prava igra.

«Concordia» to pot ni pokazala svoje orme, katero poseduje; pripisati je pač temu, da se je preveč naslanjala na desno krilo, katero je imelo precej težak posel v podajanju «cross»-ev, ker je žoga večkrat obitala v blatu. Centerhalf je igral izvrstno, napadna vrsta je tudi čisto izvrševala svojo nalogo. Vratar dober. — Odlikoval pa se je vratar M. D. «Sv. Ivan» tov. Ferfolja, kateri je mojstrsko ubrazil par gotovih goalov. Izkazal se je tov. Dougan kateri poseduje lep tehniko. Mlada, a mnogo obetajoča četa M. D. «Sv. Ivana» zna v najkrajšem času postaviti nevaren tekmeč marsikateri drugi četi. Sodnik g. Šuman, dober.

S. K. «Solkan» - S. D. «Jadrani», Vrtojba 8—1 (3:1)

V nedeljo smo imeli priliko prisostvovali po dolgih počitnicah, več ali manj izbranih od posameznih čet, tekmi med gorimenovanima kluboma za krasno kupu g. urarja Šuligoja. Tekma nam je pokazala lep napredek Solkanov, kateri v sedanjih formacijah lahko z mirnim srcem pričakujejo prvenstvene tekme. Kar se tiče «Jadrana», je treba priznati, da ni zaslužil tako občutnega poraza, katerega se mora pripisovati največ vratarju. Tudi napadalna vrsta nima nobene skupne igre. Upajmo, da jim bo služil ta turnir kot dobra vaja in da bodo imeli priliko videti četo v svoji normalni formi.

Prvi polčas se je zaključil po precej bi-lancirani igri 3:1 v prid «Solkanu» in to radi tega, ker Vrtovec niso znali izkoristiti lepih prilik. Drugi polčas pa je zaznamoval, razen nekaj napadov Jadrana, stalno premoč Solkanov, kateri so imeli priliko zabiti drugih 5 goalov.

Solanci so nastopili v sledeči formaciji: Zavrtnik. Ta, mihaim, bo tudi formacija Černe, Spesot, Basin, Pauličič, Dražić, Dražić J., Širok, Šuligoj, Humar, Božkin, npr. prvenstvenih tekmah, razen še priključijo še Franka. Kar nas je prijetno presenetilo, je bila splošna disciplina, toliko igralcev kot publike.

Sodnik dober.

Sportni dan v Solkanu.

Kakor že javljeno priredi P. O. v Gorici v nedeljo dne 31. t. m. labkootletski meeting ob 2.30 uri popoldne na Solkanem igrišču.

- 1) Termin za vpisovanje do 29. t. m. zvečer v Gorici, Via S. Giovanni 7, I., pri P. O.
- 2) Na poznejše prijave se ne bo oziralo.
- 3) Prijave za panoge I. 2, za stafeto I. 10.
- 4) Tekmuječa moštva posameznih društev morajo nastopiti v enotnem kroju.
- 5) Tekmujejo lahko samo člani društev, včlanjenih v P.O.S.U.
- 6) Tekmuje se v sledečih disciplinah: a) teki: 100 m, 200 m, 400, 1500 m in stafeta 4X100 m; b) meti: kopa, krogle in diska; c) skoki: v daljino in v višino.
- 7) Tekmuje se po F.I.S.A.
- 8) Prizivi se ne upoštevajo.
- 9) Vsako tekmuječe društvo mora prijaviti najmanj po enega reditelja, ki se mora prijaviti pol ure pred meetingom F.K.
- 10) Darila: za vsakega prvega posameznega panoge srebrna kolajna, stafeta diploma.

Silno neurje v Tržaškem zalivu

Nezgođe v pristanišču — Več parnikov in ladij poškodovanih — Obsežne ulice poplavljenе — Zelo velika škoda

Po jesenskih nalivih zadnjih dni se je vreme v nedeljo zjutraj, kakor je sicer to napovedoval barometer, ki je v zadnjih treh dneh neprestano padal, vreme nenadoma izpremenilo. Okoli 10. ure je zavel od juga močan veter, ki je kmalu pometel z neba trume gostih oblakov, pa obenem tudi silno razburkal morje. Pod njegovim pritiskom se morje v Tržaškem zalivu zavrelo in vzklopelo, kakor da bi ga prevračale neznanke podvodne sile; gnalo je proti obrežju ogromne valove, ki so grozili, da undirajo vse, kar bi se ustavljalo njihovi bešni sil. Tržaško pristanišče, čeprav zavarovano s valolomi, je zelo trpelo radi neurja, ki je trajalo nekaj 5 ur. Parniki in slasti manjši brodovi so bili v veliki nevarnosti, da se razbijajo ob pomolih, proti katerim so jih zaganjale sile razdivjanega elementa. Nekateri ladje so zadobile precej resne poškodbe, pri nekih jih pa so se utrgele vrvi in verige, s katerimi so bile privezane k pomolom. Tudi križarka, ki so jo splovili v nedeljo zjutraj, je prestala morski krat. Ko so jo po splovitvi vlačilci hoteli zavleči k bregu, so jo veter in valovi začeli gnati proti pomolu pod Škedenjem, in to s tako silo, da se je utrjala debela vrvi, s katero je bila križarka privezana k vlačilcu «Nettuno». Pretela je že nevarnost, da veliki brod zadene ob pomol in poškoduje ladje, ki so bile zasidrane ob njem. To nezgodo je v kritičnem trenutku preprečila boja, postavljena kakih 50 metrov od pomola; zadržala je križarko, dokler so jo zopet privezali z jekleno vrvi k vlačilcu. S pomočjo drugih vlačilcev, ki so pripluli na pomoč, so mornarji končno spravili križarko od brega k bojam pred ladjedelnico ter jo tam privezali. To se je posrečilo mornarjem šele po trinitni zelo naporni borbi z razdivjanim elementom.

V času, ko se je to godilo pred ladjedelnico, se je pripetila v Miljaškem zalivu nezgoda, ki bi bila skoro zahtevala dve človeški žrtvi. Okoli 9. ure je odrinil iz Milj čoln, v katerem se je nahajalo 7 oseb, in sicer 4 mladeniči in tri deklice. Odpravili so se proti ladjedelnici, da bi prisostvovali splovitvi. Toda kmalu po odhodu je izletnike presenetilo neurje. Uvidevši, da radi velikih valov ne morejo ravnati čolna z vesli, so mladeniči obrnili čoln proti bojam, postavljanim na mostu, kjer je bila tekem vojne potopljena avstrijska križarka «Wien», da bi ga tam privezali in medtem pripravili jadro, ki so ga imeli s seboj. Eden izmed njih, 24-letni elektrotehnik Marijan Petrusi, stanujoč v Miljah, je v to svrhu skočil na bojo. Toda komaj je privezal čoln, se je vrvi radi silnega valovanja utrjala in čoln je odplul v smeri vetra, dočim je Petrusi ostal na boji. Njegovim tovarišem se je posrečilo, da so ustavili čoln pri bližnji boji, kjer so ponovili poskus, da bi ga privezali. Ta posel je hotel izvršiti 24-letni tesar Viktor Bertok, tudi iz Milj. Toda tudi to pot se je vrvi utrjala in valovi so zanesli čoln daleč proč od boje, predno je Bertok utegnil skokiti vanj. Razen žensk sta ostala v čolnu še mladeniča Marijan Norbedo in Josip Ivančič; ker sta uvidela, da ne moreta pomagati tovarišem, ker bi v tem slučaju izpostavila smrtni nevarnosti lastno življenje in življenje treh deklet, sta mladeniča obrnili čoln proti pomolu pod Škedenjem, kjer sta po kratki, a zelo nevarni vožnji tudi srečno pristala. Norbedo je obvestil o nevarnosti, ki je pretela Bertoku in Petrusiju, tamonjega pilota.

Zdi se pa — vsaj tako je dejal pilot — da tedaj ni bilo na razpolago nikake priprave ladje, ki bi lahko odplula na pomoč ponesrečencema. Okoli pol dne je vendar odplul iz ladjedelnice S. Marco proti označenemu mestu motorni čoln, ki se je po medpotoma vrnil, ker so pomorščaki dognali, da ponesrečenih mladeničev ni več na bojah. Prvi hip se je zdelo, da sta nesrečnika žalostno poginila, zlasti ker so ljudje, ki so s pomočjo daljnogledov opazovali njeno obupno borbo s valovi, malo prej še razločno videli njuna znamenja na pomoč. Pozneje se je pa dognalo, da je ponesrečenca rešil neki ribič iz Milj. Siromaka sta bila radi mraza, napora in strahu še skoro popolnoma onemogla; da ni bilo pomoči še kakih 10 minut, bi se bila prepusila valovom.

Tudi drugih nezgod s čolni je bilo mnogo, pa k sreči ni nobena imela tragičnih posledic. Marsikateri priloženosti pomorščak je v nedeljo prestal na morju obilo strahu, ki mu je zagrenil veselje do pomorskih izletov. Neki mladenič, kateremu so valovi prevrnili čoln, se je s težavo rešil na valolom pred prosto luko D'Aosta, kjer je več ur trepetal za svoje življenje, dokler niso zapazili njegove zadrege na svetilniku. Rešili so ga pristaniški piloti, ki so bili pravočasno obveščeni o stvari.

Ce ni neurje zahtevalo človeških žrtv, je pa povzročilo veliko materialno škodo. V malem pristanišču Sacchetta tostran svetilnika pri Sv. Andreju se je potopil veliki splav, na katerem so bili zgrajeni prostori veslarskega društva «Adria»; radi močnega zibanja so se potrgale vrvi, s katerimi je bil privezan k bregu, in valovi so butnili veliko leseno zgradbo ob breg, tako da se je razbila in potopila. Škoda, ki jo radi te nezgode trpi društvo «Adria», se ceni na približno 50.000 lir.

Tudi parnik «Lucita» so valovi butnili ob breg, tako da je brod zadobil precej velike poškodbe na zadnjem delu. Vlačilec, ki ga je odpeljal na pomoč pristaniški kapitanat, je zavlekel parnik na odprto morje. V veliki nevarnosti je bil luksuzni parnik «Venezia», zasidran ob pomolu «Audace». Ker so se mu ponovno utrgele vrvi, so ga valovi večkrat butnili ob pomol. Pomorščaki na njem so bili neprestano na delu, da so preprečili, da se ni parnik razbil. Leseno mostišče, ob katerem je bil parnik privezan, so valovi popolnoma porušili; prevrnili so tudi kiosk Tržaškega Lloydja na istem pomolu. Voda je več ur neprestano pljuskala čez pomole in odnesla vse, kar ji je nudilo le količička odpora. Zelo veliko škodo je trpel splav zrakoplovne družbe «S. I. S. A.», v katerem je bilo spravljenih več letal. Valovi so odtrgali vse izpostavljen dele plavajoče zgradbe, čeprav so bili ojačeni z močnimi železnimi ukovi. Parnik «Tergeste», zasidran med pomolom Bersaglieri in Pescheria, se je odtrgal in butnil ob parnik «San Marco», kateremu je potomil ograjo in zdrobil rešilni čoln. Parnik «Arsa», ki je prišel ob 15.30 iz Pule, radi silnih valov ni mogel pristati na navadnem mestu ob pomolu Pescheria; moral se je zopet oddaljiti od brega in šele čez skoro pol ure se mu je posrečilo pristati k pomolu «Audace». Pri tem bi bil skoraj trčil ob torpedna ručica, ki sta bila tam zasidrana; le spretnosti in hladnokrvnosti kapitana se je zahvaliti, da se to ni zgodilo.

Ker je bila plima nenavadno visoka, je morskava voda poplavlila vse ulice in trge ob obrežju. Na trgu Unità, ki je bil ves poplavljen, je voda udrila v kavarno «Specchi» in «Flora». Isto se je zgodilo tudi v kavarni «Tommaso» na trgu Tommaso; gostje so se rešili na mize in stolice. Okoli 11. ure se je voda začela polagoma umikati, a neurje je divjalo dalje.

Tudi v Barkovljah je voda povzročila veliko škodo; poplavlila je vso cesto do Miramara in valovi so pljuskali v pritične prostore. Občutno škodo je trpelo novo javno kopalnice v Barkovljah; valovi so porušili notranji zid iz ojačenega betona in poškodovali razne naprave. Čuvaj kopalnice je moral zbežati iz svojega stanovanja, ki pa ni trpelo posebno velike škode. Ko je popolne neurje pleglo in je voda splahnila, je ostala glavna cesta v Barkovljah čez in čez pokrita z algami in drugimi morskimi rastlinami.

Škoda, ki jo je povzročilo neurje v mestu, ni še natančno ugotovljena, a je brezdvomno ogromna.

Tržaško sodišče

Ker je ranila ljubimca s samokresom

Tržaško kazensko sodišče, sekcija četrti, je včeraj obravnavalo zadevo Del Maschio Jolande, obtožene, da je v marcu tekočega leta z maščevalnim naklepom streljala s samokresom v ulici Chiozza proti Lo Palco Teodoru in ga lahko ranila. Karabinjersko poročilo govori o poizkušenem umoru, toda krajevni prokurator je izpremenil obtožnico v tem smislu in naložil Del Maschio Jolandi odgovornost radi lahke telesne poškodbe, tatvine orožja in prepovedane nošnje istega.

Obtožnica pravi, da ga ni hotela usmrtili, temveč le ostrašiti. Pove, da je imela z njim že delj časa ljubavno razmerje, ki je imelo zanjo navadne posledice. Ko mu je razodela svoje stanje, jo je Lo Palco enostavno zapustil. To jo je gnalo v obup in jo pripravilo do tega, da je ukradla Stefani Ivanu, pri katerem je bila v službi, samokres kalibra 6 mm, s zelo majhno strelno silo, kajti njegav cev je dolga le 30 mm, šla k brvnici, kjer je bil uslužben Lo Palco, ga počakala in se začela z njim pripraviti. Na precej arogantne besede Lo Palcoja je Jolanda potegnila samokres in ustrelila nezvestega ljubimca v hrbet. Prizadejala mu je lahko poškodbo, ozdravljivo v 8 dneh.

Čita se izjava karabinjerjev in se opusti čitajne in zasliševanje drugih prič.

Državni pravdnik predlaga za Del Maschiojevo kumulativno kazen 3 mesecev in 25 dni.

Del Maschiojevo brant odvetnik Matosel-Lorani, ki predločuje sodnemu dvoru duševno stanje obtoženke v trenutkih, ko se je čutila zapuščeno. Izključuje del obtoženke, ki govori o tatvini, kajti obtoženka je imela namen vrniti orožje, kar bi značilo, da zamora obtoženka govoriti le o nekakem «furtum usus», ki pa ni predviden v kazenskem zakoniku.

Sodišče je oprostil Del Maschiojevo kar se tiče tatvine, in to radi nezadostnih dokazov, radi telesne poškodbe pa je prisodilo Del Maschiojevi 1 mesec in tri dni ječe, toda pogojno.

Reška pokrajina

SEMBIJE NA PIVKI.

Požar, preževanje

Nobena še tako majhna vas ni brez posebnosti in tudi iz naše vasi bi marsikaj lahko šlo v svet, kar bi služilo drugim v svarilo, zgled, spodbudo in pouk. Posebno kmetije bi se morali bolj oglašati v tistih, saj je v našem življenju toliko važnosti.

V noči od sobote na nedeljo (9. t. m.) je zgorelo poslopje tukajšnjih posestnikov Senke in Fatur. Skupna škoda se ceni na 25.000 lir. Bil je to prvi zavarovan, zato je zadnji že bolj pomilovanja vreden. Kako se zanikernost in omalovaževanje pomena in važnosti zavarovanj maščujeta Zavarovanje proti požaru je pri nas toliko bolj potrebno in umestno, ker je pomankanje potrebne vode in imamo še vedno dosti slavnatih streh. Naše tožbe o ne-kmetije bi se morali bolj oglašati v listih, kako se zanikernost in omalovaževanje točnosti in spekulativni skoposti posebno nekaterih zavarovalnih družb so utemeljene, a vendar je zavarovanje še vedno manjše zlo od nezavarovane nesreče; drugi pa glejmo, da se zavarujemo pri bolj poštenih zavarovalnicah. Sicer pa sem mnenja, da bi se dalo tudi tukaj odpomoci. Saj ni nikjer zapisano, da mora naš trdo prislužen denar v blagajno zasebnih podjetij. Lahko bi si vstanovili domače zavarovalnice na vzajemni podlagi, katere bi nam prihranile lepih desetisočakov. Le računajmo, koliko zneskov za zavarovanje gre vsako leto n. pr. iz naše vasi in preračunajmo število nesreč za gotovo dobo let, pa vidimo, koliko izgube utrpimo! Račun za več vasi nam pokaže velikanske zneske. Tudi to vprašanje je vredno razmislenja.

Po dolgih letih smo imeli preteklo nedeljo predavanje, tiboče se našega kmetijskega gospodarstva. Migljaji, kako da moramo dame kmetovati, kakih sredstev se nam je posluževati, kako se gospodarsko združevati, so nam bili dobrodošli. «Naši gozdovi, naš les nas vara, tam si sečemo svojo beraško palico», je večkrat povdaril predavatelj in nas opozarjal, da moramo vsaj majhen del teh dohodkov obrniti na zločanje travorodnih tal (travnikov in pašnikov), hlevov, gnoj. Jam itd. Tudi si želimo resničnih dohodkov! Les pada in se redči, akupičke izgine (žalibog ponajveč v pljado), a izboljšanja tla in posebno živinoreja pa nas postavijo na boljše gospodarsko podlago.

Sposnaki smo tudi za nujno potrebno osnovati si v najkrajšem času vzajemne zavarovalnice goveje živine. En korak na bolje.

VRŠNO

Od doma hšt. 7 je ušel šestnajstletni Franc Gabršček ter se klati že tri mesece neznano kod. Fant je nizke postave, bled in šibak. Kdor bi kaj vedel, kje se fant nahaja, naj sporoči očetu Mihaelu Gabrščku, Vršno št. 7 pri Kobariidu.

Gospodarstvo.

VIDEMSKA CASSA DI RISPARMIO IN PA GORIŠKI MONT

Ze dalje časa se vodi od gotovih finančnih krogov iz Vidma boj proti gorškemu Montu. Od časa dobi ta boj zunanji izraz v nekem časopisnem članku. Posebno po strani gledajo gospodarji gorški Mont od takrat, ko so ustanovili v Gorici podružnico svoje videmske Cassa di Risparmio, ki se pa v Gorici kar ni mogla razviti. V daljšem članku priobčenem v bolonjskem časopisu «Resto del Carlino» navajajo celo vrsto dozdavnih razlogov, radi katerih se baje ni mogla njihova podružnica razviti. Predvsem to, da je v gorškem delu Furlanije cela vrsta posojilnic, ki imajo preveč verski značaj, tako da se lahko dvomi o čistosti njihovega nacionalnega prepričanja. Nadalje so v dotičnem članku opazili še nekaj lepega: podružnica ljubljanske kreditne banke da se preveč razvija in da daje kredite kar po dva odst. Za ostali ducat bank in bančnih podružnic niso našli zaenkrat ničesar. Pač pa se predvsem zagnajo proti gorškemu Montu. Proti njemu je naperjena glavna ost članka. Mont da je centrum opozicije. On da sploh ni nobena «cassa di risparmio» kot jo določajo postave, ampak navadna zastavljalnica druge vrste s kreditno sekcijo. Kuratorji s predsednikom knezožadskom Sedejem na čelu ter čisto slovenska klientela zavoda imata lahko stališče, da prikažejo vsi skupaj v celoti videmsko Cassa di risparmio kot nasilno konkurentinjo, čeprav ima ona za seboj pol stoletja take zgodovine, da morejo brez drugega biti vsi gotovi, da je le ona prava čuvarica višjih narodnih interesov.

Toži dalje članek, da je bila v teh dnevih izdana neka okrožnica potom škofije.

Mont da izvršuje razne operacije, ki mu ne pritičejo in si prisvajajo naslov «Cassa di risparmio», ki mu ne pristojajo.

Taka so približno čisto na kratko izvajanja navedenega članka.

Objavili smo jih zato, da bodo ljudje videli, s kakšnimi gorostasnostmi se škofikat operira v gotovem časopisu.

Opozorjamo pa pristojne oblasti, da je tako pisanje silno kvarno štedljivosti mas, ki končno izgubijo zaupanje tudi v take zavode kot je gorški Mont, ker vedo kako moč imajo tisti, ki vodijo boj proti njemu. Taki polemični članki zamorejo le povzročiti dvigavanje vlog iz napadanega zavoda Monta in zbežnost med njegovimi vlagatelji, nikdar pa doseči cilj napadalcev, da bi vložili ljudje denar pri njih. Je namreč staro preizkušeno načelo pri našem in drugem ljudstvu: Nezaupanje napram nim, ki napadajo stare finančne zavode.

Iz takega boja more nastati le izguba za napadani zavod in nikaka korist za napadalca.

K PROBLEMU VPELJAVE BELANSKE GOVJE PASME V IDRISKI ŽIVNOREJSKI OKRAJ.

Tudi pisec teh vrst se je bil udeležil živnoredskih shodov v Cerknem in Idriji, pa se radi razpaljenosti duhov — padalo se provke — ni hotel udeležiti debate; pač pa bohte tem potom mikro razpravljal o tem tako važnem vprašanju.

Kakor znano, se živnoredski odbor za idrijski okraj, kamor spadamo tudi Cerkni, z vso njemu lastno verno zavzema zavzema za vpeljavo belanske pasme v naš živnoredski okraj. Pretežna večina lastnikov goveje živine pa stoji nekako nezaupno napram tej akciji ter prikladnosti te pasme za naš okraj.

Oglejmo si dejansko stanje.

Iz živnoredske statistike (registro bestiame) neke občine idrijskega okraja je razvidno, da imajo posamezni lastniki naslednje število krav: 108 lastnikov ima po 1 kravo, 118 ima po 2 kravi, 40 ima po 3 krave, 14 ima po 4 krave, 12 lastnikov ima po 5 krav.

Več kakor 5 krav nima noben posestnik. Ako reduciramo lastnike na odstotke, tedaj dobimo:

Po 1 kravo je imelo 37% lastnikov, po 2 kravi je imelo 40% lastnikov, po 3 krave je imelo 14% lastnikov, po 4 krave je imelo 5% lastnikov, po 5 krav je imelo 4% lastnikov.

Ako pa vsamemo število krav v odstotkih, tedaj dobimo:

V hlevih z eno kravo je bilo 19% krav. V hlevih z dvema kravama je bilo 41% krav. V hlevih z tremi kravami je bilo 20% krav. V hlevih z štiri kravami je bilo 10% krav. V hlevih z petimi kravami je bilo 10% krav.

Kaj sledi iz tega?

Da tvorijo ogromno večino lastnikov krav gostiči, bajtarji in mali kmetje z eno, dvema ali tremi kravami in sicer kot lastniki absolutno vzeto 91%, s ozirom na skupno število krav pa 80%.

Ker vsak redi toliko krav, kotokor jih je sploh v stanu prederiti — nekateri za svoje razmere celo preveč ter jim v slabih senenih letinah zmanjkuje pice — se da iz teh okoliščin izvajati sledeči:

V idrijskem okraju razun par izjem, ki pa potrjujejo pravilo, sploh ni živnoredov v pravem pomenu besede, ki bi mogli vzrežati plemenito živino za prodaj. Ogromna večina ima eno, dve ali tri krave, od katerih imajo mleko za domačo uporabo, preostanek pa znosijo v množične mlekarne ali pa je direktno v Idrijo prodajo.

Ogromna množina teh malih ljudi nima torej nikakega interesa na lepi, težki plemeniti živini, katero bi morali drago kupovati, ker je sami ne morejo vzrežati; ampak je zanje merodajno le, da dobe od svojih par krav, pa naj bodo greda života ter krivih rogov, s ceno pičo kolikor mogoče največ mleka.

Na podlagi dolgoletnih skušenj je dokazano, da je povprečno treba za produkcijo 1 litra mleka:

ali 1 kg močnih krmil; ali 2 kg dobre detelje; ali 3 kg dobrega travniškega sena oziroma ornice; ali 4 kg slabega sena (senožetne); ali 5 kg slame.

Da bodo nadaljnja izvajanja razumljivejša, označimo vsako zgoraj navedeno količino raznih vrst krme kot krmisko enoto. Seveda se ne more krava krmiti s samo močnimi krmili ali s samo slamo. V takem slučaju bi ne bilo mleka. Normalna krava bi bila za kravo 5X3 kg dobrega sena na dan in bi dajala povprečno 5 l mleka dnevno (tekem leta). Ako pa nadomestimo samo seno deloma z drugimi krmili v razmerju kakor zgoraj, dobimo isto količino mleka.

Za produkcijo 1 kilograma govejega mesa žive teže pa je potrebno povprečno 8 krmiskih enot.

Znan je izrek: Kravo pri gobcu molzi. Ako se lastniku izplača kupovati močna krmila, seno ali drugo pice, si na podlagi zgorajšnjih podatkov lahko vsak sam izračuna z ozirom na cene raznih krmil ter cene mleka oziroma govejega mesa žive teže. Ravno tako lahko izračuna, po kateri ceni vnovči doma pridelano kijo.

Bistvo vprašanja pri vpeljavi kake pasme v okraj s takimi razmerami kakor je idrijski obstoji v tem, ali bi dotično govedo v teh razmerah dalo na vsako krmisko enoto, kakor se poklada navadno v teh krajih, več kakor 1 l mleka, ali za 8 krmiskih enot več kakor 1 kg mesa žive teže, katere količina znaša 100% izkoriščenje povžite krme, in koliko bi v odstotkih ta več znašal.

Najidealnejša pasma za strogomati idrijski okraj brez ravnuh ali malopoložnih pašnikov in planin bi bilo govedo, katero bi označili s 4 kratno potencirano domačo kozo.

Da se razumemo: Krava, ki bi bila 4 krat težja (večja) kakor kosa z vsemi njenimi lastnostmi ter bi pri 4 kratno pomnoženih kozji krmil dajala 4 krat toliko krmilnega mleka kakor ga daje kosa; to pa zato, ker v idrijskem okraju tvori veliko večino krme, ki se poklada živini, slabo seno iz strnih, negnojnih senožit.

Ker pa tega ideala ni, ali vsaj piscu tega članka ni znan, torej je za idrijski okraj (in z malimi izjemami velja isto za vse Gore) najprimernejša ona goveja pasma, ki se temu idealu najbolj približuje.

Kakor znano, se kosa zadovolji z najslabšo hrano; zadovolji se tudi z dražjem, polšče si v strnih bregovih vsako bilko, ki je vsaki drugi domači živali nepristopna: pri tem pa ima dosti mastnejše mleko nego je kravje, ter se namolze pri pilicih krmil tudi do 400 litrov od ene živali na leto. To je posledica dejstva, ker kozji pravni kanal iztira iz povžite hrane beljakovino in druge hranilne snovi v dosti večjih odstotkih, kakor tozadevni goveji ustroj, in je znano, da spada ravno vsled tega kozji gnoj med najslabša gnojila.

Idealna pasma bi bila za Gore govedo, ki bi povžilo 4 kratno kozjo krmo in dajalo okrog 1600 litrov mleka na leto.

Oglejmo si sedaj, ali se belanska pasma približuje v katerem ozirom temu idealu?

1. Krma. Glavna živinska krma v Gorah je — kakor smo sploh že rekli — seno iz strnih senožit kamor se sploh ne more dovažati gnoj, in če bi se ga tudi na kak način tja spravilo (tu pa tam se vidi, kako ljudje v kobilah nosijo na hrbtu hlevski gnoj — isto velja tudi za usetna gnojila —, ker bi ga deževnica takoj sprala in odnesla v dolino oziroma potoke in reke, ki teko v morje).

Da je pa pusto seno takih senožit, ki še stoletja niso bila gnojena, prav primeren piča za belansko govedo, mislim, da nihče od prizadetih gospodarjev ne bo mogel trditi. Če bi se pa vseno belanska krava krmila s tako hrano, bi bila produkcija mleka in mesa sigurno za 20%—30% pod normalno za krmisko enoto, katere normalno smo konstatirali pri sedanjem tukajšnjem govedu.

Prosto stoji seveda prizadetim gospodarjem, da praktično dokažejo nasprotno.

2. Velikost in teža živali. Ker na podlagi pregovora krava pri gobcu molze in meso dela, bo belansko govedo neprimerno več — lahko se reče dvakrat toliko krme in to dobre krme — potrebovalo, kakor sedanje govedo. Sedaj pa nastane vprašanje, od kod vzeti to krmo? In drugič, ako bi se potrebno dobro krmo res dalo na kak način dobiti, ali bi to govedo doseglo vsaj zgoraj navedeno normalno produkcijo mleka in mesa za krmisko enoto.

Na vse to morajo gospodje odgovoriti s praktičnimi dokazi.

Ako bi se torej valila vsepobno edino belanska pasma, kakor je to v programu zgoraj omenjenega živnoredskega odbora, bi 37% lastnikov t. j. vni oni, ki imajo sedaj samo eno kravo, radi pomanjkanja sena sploh ne mogli imeti več krav, ki bi dvakrat toliko snedla kakor sedanja, ki jo komaj prerediti. Drugih 40% lastnikov bi moralo imeti mesto sedanjih dveh samo eno kravo, in bi bili tako skorzi 4 mesece na leto brez mleka. Dalje pride tukaj v poštev narodnogospodarski aksiom, ki pravi, da naj se s kolikor mogoče malim investiranjem kapitalom doseže kolikor mogoče velik gospodarski čistih hasok; to pa zato, ker je potem riziko izgube najmanjši. Ako kakemu bajtarju pogine krava v vrednosti okrog 1200 kr, si bo s pomočjo prostovoljne podpore sosedov, kakor je pri nas za tak slučaj v navadi, dragih darov in morebitnega malega posojila kmalo kupil drugo kravo. Ako mu pa pogine belanska krava, ki po zadnjem teh gospodarjev predstavlja vrednost 3000—4000 kr, je tak mali človek gospodarsko ruiniran za vedno.

Končno pride v poštev še en moment. Cena te importirani živini za kg žive teže je polovico višja, kakor sedanja mesna cena na živinskem trgu. Ker pride vsaka žival, pa najsibode katerakoli pasme, končno mesarju pod nož, zgubi zadnji lastnik, ki bo prodal tako kravo mesarju, pri nji polovico ali še več.

Ali pa naj poskusijo gospodje odbora otvoriti v Idriji in Cerknem meandere s napisom «Tukaj se prodaja meso izključno belanske pasme» ter naj nastavijo ceno po

16 litr za kg. Praktična skušnja bo pokazala, koliko ga bodo prodali.

Ne sme se misliti, da taki mali živnoredci, ki tvorijo v idrijskem okraju ogromno večino, ne bi bili vnati za napredek. Nasprotno; so pristaki napredka, pa ta mora biti gospodarski napredek, ki pripada višji čisti dohodek po formuli: Dobrodit — stroški — čisti dohodek v denarju.

Sedaj nam pa naj blagovolijo gospodje idrijskega živnoredskega odbora na podlagi tržnih cen krmil, obrestovanja in amortizacije investiranega kapitala, procentnega odstotka za riziko, stroškov za hlev, stelo in okirbo na eni strani ter dohodkov od mleka in mesa na drugi strani praktično dokazati, da bo imel kmetovalec več čistega dohodka pri belanski živini, kakor pri sedanjem govedu, in to pri razmerah, kakor smo jih ugotovili v idrijskem okraju. Pa prosimo reselnih števil, ne imaginarnih.

To je jedro tega gospodarskega vprašanja, vse drugo je prazen humberg in puhlo napihovanje.

Nihče ne živi od dela, ampak od zaslužka ter nihče od kupčije, temveč od dobička. Kaj pomaga najlepše govedo, ko plača končno mesar ceno, katero vsi poznajo. Saj vidimo, žalibog, celo pri šenitvi, kako vse išče nevesto z bogato doto. Če torej še tukaj, kjer naj bi bil merodajen tudi etični moment, odločuje materialna stran, pa bi pri živnoredci ne. Na Korškem, kjer je belanska pasma doma, veli kmetijski rek: Die Braut mit von Dukaten vollem Topf, wenn auch echt kaehntner Rasse mit grossen Kropf.

Da so vse te razmere gospodom živnoredskega odbora poznane, je več kot gotovo. Saj žive tukaj in vendar menda nimajo glave v mehu.

Cemu potem ta pritisk in grožnja z drakonimi kaznimi? Cemu kratkoročni odlok, ki ukazuje takojšnjo skopitev vseh bikov pod strahovito visoko kaznijo? Ali ne vedo gospodje, da bo vsled tega mnogo krav nesakoženih oziroma neoplenjenih, ko se bo občine, ki nimajo niti enega bika belanske pasme? Ali bodo morali ti gospodje iz svojega šepa povrniti škodo, ki jo bodo stali trpeli lastniki krav? Potem pa to nerazmerje med težkimi belanskimi biki in sedanjimi malimi kravami, kako težke in nevarne bodo težave in kakšne bastarde živali bodo to in pa ta strahovito visoka zaokrožina!

Ali pa naj tiči v tem grmu drug zajec, in bi se hotelo zagotoviti maloštevilnim veleposesnikom monopol vzreje belanske govede, kateri bi potem diktirali monopolne cene. Te bi bili drugi mali lastniki, ki niso v položaju, da bi si sami vzgajili taka goveda, primorani plačevali, ker bi bila reja drugih živali prepovedana oziroma onemogočena z drakonimi kaznimi.

Torej ne gospodarska zabijost in «zaruknost» je vzrok, da se ljudje upirajo tej novi pasmi, ampak strah in obup za svojo eksistenco, ko vidijo, da si je gospodarski bič, ki pada po kmetovih plečih v podobni vodnjiki, toča, slabih letin, nezaposlenosti, visokih, nemorenih davkov itd. nadel novo maske: pristiljeno neracionalno vpeljavo zanje neprikladne belanske pasme.

Bogati veleposesniki si lahko privoščijo take le lukezne eksperimente s tujo pasmo, ne gre pa siliti male lastnike krav, da zamenjajo svoje male kravice s težko belansko pasmo, o kateri instinktivno slutijo, da jim ne prinese gospodarskega haska.

SEMNENSKI KROMPIR

Tržaška kmetijska družba v Trstu, ki je glasnik hr. dekreta od 24. avgusta t. l. dobila dovoljenje za uvos semenskega krompirja iz Jugoslavije, vabi štane in zadruge, da šim prej pošljejo kolikšno semenskega krompirja, ki ga nameravajo naročiti.

Ker moramo v kratkem sestaviti in predložiti pogodbe, bo družba sprejemala naročila do 19. novembra t. l.

Naročeni krompir se bo uvažal masovno februarja prihodnjega leta.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA

V TRSTU

ulica Tessa klanca št. 19 - Tel. 44-38

TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

Semena špinata, motovilca, solatine, solate, redkvice in razna vrtna in cvetlična semena.

Kletarske orodje in potrebšline. Zvepični amonijev fosfat, Riparia, Enophilin, bisulfid, kit za sode itd.

Kmetijske stroje: Siamorensice znane tvornice «Mayfarth», piuge, plušna telesa, brane, posnemalnike, gnojilne sesalke.

Umetna gnojila. Sprejemamo naročila za vagonске pošiljke po najnižjih cenah.

V nadrobni rasprodaji imamo: 14/16% superfosfat, Tomažev rošindro, 40/42% kalijevo sol, amonijev sulfat, škikali soliter.

Kalijevo sol, najmanj 40/42 od sto, belo, drobno mletje iz naše zaloge lahko naročite:

za vtipavski okraj: pri Kmetijski Posojilnici v Vipavi,

za histrijski okraj: pri Mlekarski Zadrugi v Trnovem,

za posejanski okraj: pri Kmetijski Hranilnici in Posojilnici v Matenji vasi

Razne zanimivosti

Člani zahled naplen.

Več sreče nego naši kmetje, ki so svoje dni iskali slat zaklad v kresni noči, je imel ravnotaj segedinskega muzeja Ferenc Molo, ki je pri Nagyraskite odprl precejšen slat zaklad. Zlato poteka hasa časa preseljevanja narodov in je bilo najbrže last kneza Gepidov, ki ga je stari pred bližajočimi se Avari.

Razgrava, ki bo trajala ene leto.

V Lizaboni se pripravljajo abti za mostre-proces, ki bo po mnenju sodnikov zaposli sodnike na leto dni. Obtoženi so ponarejevalci, ki bi se bili okraj polastili portugalskih državnih financ in izročili na rafiniran način vso portugalsko državno gospodarstvo v roke neki zločinski tolpi. Zapleteno so jako «vibose» osebnosti, med njimi več diplomatsov in vodilnih državnih uradnikov.

Viljama ne pusto v Nemčiji.

Nemška vlada je poslala veleštim formalno obvezo, da ne bo pod nobenim pogojem dovolila bivšemu cesarju Viljemu povrniti v Nemčijo.

V Rokavski kanal

Je padel zrakovplov, ki je bil na poti v Anglijo. Moštvo in vse potnike, razen enega, so rešili bližnji parniki. Neareča se je zgodila radi goste magie.

Japonski vulkan bruha

Po vesteh iz Tokija, je začel bruhati vulkan Hsokaida. Vasi nekaj kilometrov naskoči so posute s pepelom. Človeških žrtve še ni bilo.

Pet večernih delavskih univerz v Moskvi

Letošnje šolsko leto se otvori v Moskvi pet delavskih večernih univerz. Naznen jakih zavodov je, da se omogoči delavcem v prostem času po delu samolobrazba. Tečaj na delavskih univerzah bodo trajali po 2 leti, na delavskih tehniških učiteljstvih pa tri leta.

BORZNA POROČILA

Trst, dne 25. oktobra 1928.

Amsterdam 900, Belgija 64, Francija 69, London 109.75, New York 22.70, Španija 335, Švica 435, Atene 27, Berlin 535, Bukarešt 12, Praga 67.25, Ogrska 0.0310, Dunaj 315, Zagreb 40.

Vojnoškodninske obveznice 66.70.

ALESSANDRA MARCOVICH MODNI SALON

Trst - Via XXX ottobre 15 - Trst

Okrašeni klobuki in klobučevina zadnje novosti po najzmernejših cenah.

Specijalizeta za otroke. 1073

KRONE! KRONE!

briljant, platia, 20-kronske zlate komade zlato plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

Albert Povh - urarna

Trst, Via Mazzini 48 1013

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim porokvom uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrefbianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

veče in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema «blatje» na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plača zavod sam.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago vsesimna colica (safa)

Uradne ure za stranke od 8½ do 13

In od 15 do 13

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. list. 23-57. 986

Najstarejši slo. denarni zavod

Naročate in šlite „EDINOST“

TISKARNA „EDINOST“ TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, Erkami, Lynotype, stereotiplo ter rotacijskim strojem.

Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

IZŠEL JE: Roman v treh delih

MOČ PRETEKLOSTI

Spisala V. J. Križanovska.

In ruščine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V inozemstvo L 9.60 proti vnaprej poslanemu zasuku. — Roman je izdala in založila Tiskarna Edinost. — Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. — Knjižarna J. Stoka, Via Milano 37 in Žen. dobr. združenje v Trstu, Nar. Knjižarna, Gorica, Carducci 7. — Kraigher Josip, Postojna.

Vseznano v originalne pisnice (cena L 10.—) se dobi v knjižarni STOKA.

Odhodi vlakov

Pomen kratice: o = osebni vlak, b = brzovlak. Številka (1), (1-8) pomeni, da ima vlak samo prvi ali samo prvi in drugi razred.

TRST — TRIŠO

5.30 (b), 5.40 (o), 6.10 (b), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 10.05 (b), 12.45 (o), 13.30 (b), 14.55 (o), 15.35 (b), 17 (b), 17.30 (b, Bivio), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 19.55 (o), 23.45 (o).

TRIST — TRST

4.32 (o), 6.57 (o), 7.13 (o), 8.16 (b), 9.23 (b), 10.28 (1-2), 10.56 (o), 12.30 (b), 13.36 (b), 13.50 (Bivio, Grijan, Miramar), 16.06 (o), 17.05 (o), 17.48 (b), 18.02 (o), 19.20 (b), 22.32 (o), 22.04 (o), 23.12 (b).

TRST — BENETKE

5.30 (b), 6.10 (b), 8.05 (1), 10.05 (b), 13.30 (b), 14.55 (o), 17 (b), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 23.45 (o).

BENETKE — TRST

0.40 (o), 6.34 (1-2), 9.10 (b), 10.55 (1-2), 12.15 (o), 15 (b), 17.25 (1), 18.35 (o), 20.15 (b).

TRST — BUJE — POREČ

5.00 (o), 10.00 (o, Buj), 13.55 (o), 18.25 (o, Buj).

POREČ — TRST

5.15 (o), 14.14 (o), 16.25 (o, do Buj).

TRST — GORICA — VIDEM

a) iz Trsta: 5.40 (o), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 12.45 (o), 15.35 (b), 17.30 (b), 19.55 (o).